

רשמים ראשוניים מיום שיא כן לציפור – עין אפק, 12/5/2015

ברכת דג לבנון הירקון (*Acanthobrama telavivensis*)

דג לבנון הירקון הוא דג אנדמי לישראל, שהיה נפוץ בעבר בחלק מנחלי החוף של ישראל. ממורד נחל שורק ועד נחל הנעמן. הוא כמעט נכחד עקב ייבוש מרבית הנחלים וניצול מימיהם מחד והזרמת שפכים וקולחים באפיקים מאידך.

אורכו של לבנון הירקון כ־10 ס"מ והוא ניזון מבעלי חיים קטנים וצומח קרקעית. עונת הרבייה בחורף ובאביב. הדג מטיל את הביצים על מצע אבנים וסלעים שבקרקעית הנחל. הברכה שלפניכם מיועדת להבטחת ההישרדות והרבייה של דגי לבנון הירקון. כחלק מהמאמצים להשיבם למערכת הנעמן.

הדגים הובאו לכאן מנרעין רבייה שהוקם באוניברסיטת תל אביב. ביזמת מנחם גורן ובתמיכת רשות הטבע והגנים ורשות נחל הירקון.

בברכה מוחזקים הדגים בתנאים טבעיים, אך ללא לחץ טריפה של אויביהם הטבעיים (כמו דגים שונים) המאיימים על הביצים והדגים. בברכה צמחי מים ומצעי הטלה המאפשרים לדגים להתרבות. עד כה, תהליך ההשבה בשמורת עין אפק הוכתר בהצלחה וישנה רבייה טבעית ואיכלוס בבריכות הסמוכות.

שכנת דפנה

שכנת דפנה

שכנת דפנה

אפק

קיבוץ

אפק הוא קיבוץ השוכן
בין קריית ביאליק
לקריית אתא, בדרום
עמק זבולון והוא חלק
ממועצה אזורית מטה
אשר. השם אפק מופיע
בתנ"ך בנחלת מטה
בני אשר, כשמה של

עיר מקראית שהייתה
ממוקמת ליד מקורות
הנעמן שלידם שוכן
הקיבוץ. בקרבת מקום
שוכנת שמורת טבע עין
אפק.

מגוון ציפורים על מדרון רכס הטורען בקרבת המכרה

פרוייקט המיניוטים
מספר 1000
המחזור השני

יישוב - ערב אל הייב

מחוז - צפון

בית הספר - פרוש רומאנה

דיון ומסקנות

1- על פי הממצאים שלנו ועל פי התוצאות שבידינו יוצא כי מספר הפרטים אכן הצטמצם בשל צמצום מקום מחייתם. על פי עדויות של זקני המקום עד לפני תחילת הכרייה של המכרה. לקראת הערב היו מגיעות להקות רבות של מגוון מיני ציפורים ומצטופפות על עצים רבים שאינם קיימים היום.

2- מספר היונות הוא הגדול ביותר ביחס לשאר המינים שנבדקו.

המלצות להמשך

לבצע תצפיות לאורך שנים - כלומר כול שנה באותה עונה כיתות ו' יבצעו תצפיות וניטור של מגוון הציפורים שצוינו בחקר. המשך לימוד מיומנויות תצפית. היכרות מעמיקה יותר על מגוון הציפורים באזורנו ובכלל.

תכנון החקר

את החקר בחרנו לבצע באמצעות תצפיות שנערכו בין השעות 15:00-16:30

נערכו 5 תצפיות בהן רשמנו את מספר הפרטים שנצפו, כתבנו את הממצאים בטבלאות, כמו כן כתבנו היכן היו הציפורים (מיקום).

ממצאים

מיני שלם נצפו						
מין	מספר	מיקום	שעה	מיקום	מספר	מין
יונה	4	1	15:00	1	1	יונה
יונה	2	2	15:05	2	2	יונה
יונה	1	3	15:10	3	3	יונה
יונה	1	4	15:15	4	4	יונה
יונה	1	5	15:20	5	5	יונה
יונה	1	6	15:25	6	6	יונה
יונה	1	7	15:30	7	7	יונה
יונה	1	8	15:35	8	8	יונה
יונה	1	9	15:40	9	9	יונה
יונה	1	10	15:45	10	10	יונה
יונה	1	11	15:50	11	11	יונה
יונה	1	12	15:55	12	12	יונה
יונה	1	13	16:00	13	13	יונה
יונה	1	14	16:05	14	14	יונה
יונה	1	15	16:10	15	15	יונה
יונה	1	16	16:15	16	16	יונה
יונה	1	17	16:20	17	17	יונה
יונה	1	18	16:25	18	18	יונה
יונה	1	19	16:30	19	19	יונה
יונה	1	20	16:35	20	20	יונה
יונה	1	21	16:40	21	21	יונה
יונה	1	22	16:45	22	22	יונה
יונה	1	23	16:50	23	23	יונה
יונה	1	24	16:55	24	24	יונה
יונה	1	25	17:00	25	25	יונה
יונה	1	26	17:05	26	26	יונה
יונה	1	27	17:10	27	27	יונה
יונה	1	28	17:15	28	28	יונה
יונה	1	29	17:20	29	29	יונה
יונה	1	30	17:25	30	30	יונה

מבוא

הר טורען הוא הר בגליל התחתון, בגובה 548 מטר מעל פני הים, 350 מטר מעל מחלף גלילי ובסמוך לבית רמון. ממנו תצפית על בקעת בית נטופה, מביל המים האדני השגור בבקעת ועל הרי הגליל. הוא חלק מרכס "הר טורען - נצרת". בעבר הרכס היה מכוסה יער צפוף ויש עדויות לכך שבמאה הקודמת עמד חיו בו ברדלסים וכנראה גם נחורים, כמו כן ידוע כי מנגון הציפורים היה גדול, גם על סמך עדויות מדוברי המקום. כיום כמעט נרדף, האצת היבשה וריכוז האקולוגיה - מגוון המינים התמעט ואת התלמידים ביקשנו לבצע תצפיות כדי לבדוק אם אכן צומצם מנגון הציפורים במקום אות כורנו.

שאלת החקר

האם יש קשר בין הכרייה במכרה ברכס הר טורען על מנגון הציפורים במקום בשאלת אחר ההאריים? (דבור, אופית הבקר, גב משי, יונה, בולבול, דיה, צופית, סיקסק, מוטו, סבנית שחרור)

השערה/השערות

- אין קשר בין הכרייה במכרה לבין עומד מיני הציפורים.
- יש קשר בין הכרייה במכרה על מסגד מיני הציפורים במקום.

מורה/ים: עליה סלאח

משרד החינוך
מנהל תכנית הלימודים
מנהל תכנית החינוך

תעודת הוקרה

התלמיד הנכבב והמאומץ **נינא (פרי כחא)** אשר
הצטייץ במצוינותו ובתודעתו החברתית, זכה לתואר
"תלמיד מצטיין" על ידי מנהל תכנית החינוך.

תאריך הטקס: 29.10.2014

התלמיד: **נינא (פרי כחא)**

מנהל תכנית החינוך
מנהל תכנית הלימודים

[Signature]

מנהל תכנית החינוך

מ'מ לופטר 100

תעודת הוקרה
ל
מאת
מנהל המועצה הלאומית להגנה על הסביבה
מנהל המועצה הלאומית להגנה על הסביבה
מנהל המועצה הלאומית להגנה על הסביבה

